

Marian Żukowski, Helena Żukowska***

AKTUALNE ZAGROŻENIA STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO W POLSCE

Wprowadzenie

Stabilność systemu finansowego jest niezbędna dla zrównoważonego rozwoju gospodarki i możliwości efektywnej realizacji potrzeb społecznych. Celem niniejszych rozważań jest ostrzeżenie przed ryzykiem, jakie generują incydenty związane z funkcjonowaniem instytucji finansowych nieprzestrzegających zasad gwarantujących ich stabilność. Postawiony problem badawczy można sformułować następująco: Na stabilnym rynku finansowym w Polsce działają również instytucje, które wskutek różnych uwarunkowań historycznych, społecznych i formalno-prawnych stwarzają zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania sektora finansowego. Mimo tego, że instytucje te mają niewielki udział w aktywach ogółem sektora finansowego, zagrożenie wzrasta i prowadzi do destabilizacji. Wyraża się ona w uspołecznianiu kosztów naprawy prywatnych (spółdzielczych) instytucji sektora finansowego.

1. Znaczenie stabilności systemu finansowego

System finansowy stanowi mechanizm, dzięki któremu świadczy się usługi pozwalające na krążenie siły nabywczej w gospodarce. Rezultatem istnienia systemu finansowego jest możliwość współtworzenia pieniądza przez niefinansowe podmioty gospodarcze (przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe) oraz możliwość przepływu strumieni pieniężnych między nimi¹. System finansowy to „zbiór rynków, instytucji, przepisów ustawowych, regulacji i technik, dzięki którym przedmiotem obrotu

* Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Nauk Społecznych.

** Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Nauk Społecznych.

¹ *System finansowy w Polsce*, t. 1, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 15.

są obligacje, akcje i inne papiery wartościowe, określane są stopy procentowe oraz świadczone są usługi finansowe². System finansowy składa się z instrumentów finansowych, rynków finansowych, instytucji finansowych i zasad, na jakich działają trzy pierwsze ogniwa³. Cechą pożądaną systemu finansowego jest jego stabilność. W literaturze spotyka się różne definicje stabilności finansowej. Najczęściej ich autorzy zwracają uwagę na sprawny i bezpieczny transfer środków finansowych pomiędzy jednostkami, zarządzanie ryzykiem w procesie cyrkulacji, stabilność pośredników finansowych oraz odporność systemów operacyjnych na szoki, wstrząsy i turbulencje. Stabilność finansowa jest głównym elementem bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, które umożliwi realizację celów społecznych w dłuższej perspektywie. W ujęciu historycznym należy zwrócić uwagę na to, że definicja stabilności systemu finansowego ewoluowała. A. Crockett w XX w. pisał, że to sytuacja, w której system finansowy jako całość nie wykazuje w sposób trwały utraty płynności lub niewypłacalności⁴. J.K. Solarz na początku XXI w. zwracał uwagę na potrzebę istnienia dynamicznej i trwałej równowagi na powiązanych ze sobą rynkach finansowych⁵. Obecnie podkreśla się, że stabilność finansowa jest swoistym dobrem publicznym, którego stan oraz rozmiary uzależnione są od mikro- i makroekonomicznych uwarunkowań sfery regulacyjnej oraz sfery realnej⁶. Stabilność finansowa jest kumulacją stabilności makroekonomicznej, monetarnej, rynków finansowych, finansów publicznych oraz prywatnych⁷.

Stabilność systemu finansowego jest określana przez NBP jako stan, w którym pełni on swoje funkcje w sposób ciągły i efektywny, nawet w wypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń o znacznej skali⁸.

Istotne znaczenie dla zapewnienia stabilności systemu finansowego ma aktywna rola państwa. Wyraża się ona w budowaniu silnej i stabilnej gospodarki, efektywnego systemu prawnego oraz instytucjonalno-organizacyjnego. Chodzi o tworzenie norm prawnych i instytucji chroniących wolność gospodarczą, ochronę prawa własności i konkurencyjności, propagowanie etycznych zasad postępowania oraz eliminowanie zjawisk patologicznych. Instytucje państwowe powinny analizować

² P.S. Rose, M.H. Marquis, *Financial Institutions and Markets*, 11 ed., McGraw-Hill/Irwin, New York 2011, s. 3.

³ *System finansowy w Polsce...*, op.cit., s. 20.

⁴ A. Crockett, H. Jackson, *Why is financial stability a goal of public policy*, New York 1997, s. 8–14.

⁵ J.K. Solarz, *Międzynarodowy system finansowy*, Warszawa 2001, s. 195–200.

⁶ *Stabilność systemu finansowego. Instytucje, instrumenty, uwarunkowania*, red. A. Alińska, B. Pietrzak, CeDeWu, Warszawa 2012, s. 7.

⁷ H. Żukowska, *Stabilność i czynniki destabilizujące system bankowy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007, s. 27.

⁸ *Raport o stabilności systemu finansowego w Polsce*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2015, s. 3.

procesy zachodzące w systemie finansowym, a w sytuacji zagrażającej zakłóceniami podejmować przeciwdziałające kroki.

Instytucje te dysponują odpowiednimi instrumentami ingerencji w działalność jednostek finansowych, przyczyniając się do zapewnienia stabilności systemu finansowego.

Najważniejsze znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego ma utrzymanie stabilności sektora bankowego. Dzieje się tak z kilku powodów, przede wszystkim dlatego, że jego aktywa stanowią prawie 60% aktywów całego sektora finansowego. Zatem niestabilność sektora bankowego oznacza niestabilność całego systemu finansowego.

Tabela 1. Struktura aktywów instytucji sektora finansowego w Polsce w 2014 r.

Lp.	Instytucje sektora finansowego	Udział (w %)	mln PLN
1	Krajowe banki komercyjne z oddziałami zagranicznymi	63,07	1 394 577
2	Aktywa klientów zarządzane przez TFI	11,80	260 886
3	Powszechne Towarzystwa Emerytalne	6,74	149 055
4	Aktywa klientów na rachunkach w domach maklerskich	4,83	106 842
5	Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie)	4,77	105 499
6	Banki spółdzielcze	4,74	104 779
7	Zakłady ubezpieczeń działu II (ubezpieczenia majątkowe)	3,31	73 144
8	Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe	0,74	19 139

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Finansowego w 2014 roku, KNF, Warszawa 2015, s. 17.

Istotnym powodem, dla którego stabilność sektora bankowego jest tak ważna, jest powszechny zasięg jego działania. Sektor bankowy obsługuje całą gospodarkę jako wyspecjalizowana, uniwersalna organizacja oparta na licencjonowanej pracy banków. Około 77% Polaków posiada rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy w banku lub w SKOK. Karty płatnicze posiada 66% Polaków, a ponad połowa ludności korzysta z bankowości internetowej⁹. Dla przykładu, Bank PKO BP SA prowadzi w 2015 r. ponad 6,6 mln rachunków i obsługuje ponad 7,8 mln kart kredytowych. Ważnym powodem troski o sprawne i bezpieczne funkcjonowanie tego sektora jest też monopol na wykonywanie wielu czynności bankowych zastrzeżonych wyłącznie dla banku.

Polski system finansowy jest obecnie stabilny, o czym głównie decyduje korzystna koniunktura makroekonomiczna. Na przestrzeni ostatnich kilku lat ma miejsce ożywienie ekonomiczne, a wzrost gospodarczy jest zrównoważony i stabilny. Zapewnia

⁹ T. Koźliński, *Zwyczajne płatnicze Polaków*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013, s. 62, 94, 295.

to środki na konsumpcję i inwestycje, stwarza możliwości dla dalszego rozwoju gospodarki. Korzystne zjawiska obserwujemy także w sektorze finansów publicznych. Deficyt budżetu w 2014 r. był o ponad 17 mld PLN niższy od zaplanowanego w ustawie i wyniósł około 30 mld PLN¹⁰. Również prognozy na najbliższe lata są pomyślne. Zgodnie z założeniami budżetu na 2015 r. polska gospodarka wzrośnie o 3,4% (w 2014 r. wzrosła o 3,3%). Średnioroczna inflacja powinna utrzymać się na poziomie 1,2%. Poprawia się sytuacja w finansach publicznych. Według szacunków ujemne saldo sektora finansów publicznych zatrzymało się na poziomie 2,5% PKB, co pozwoliło na zdjęcie w czerwcu 2015 r. z Polski procedury nadmiernego deficytu¹¹. Korzystnie kształtuje się poziom wymiany w handlu zagranicznym¹². Eksport w 2015 r. powinien być wyższy o ponad 5%, a import – jak się zakłada – wzrośnie o 6% w porównaniu z rokiem 2014.

Pomimo silnej aprecjacji franka szwajcarskiego w styczniu 2015 r. kurs złotego do euro nie zmienił się istotnie. Polski złoty jest walutą stabilną. Pozytywne tendencje można też zaobserwować na rynku pracy – spada stopa bezrobocia (z 13,4% w 2013 r. do 11,4% w 2014 r.), rośnie zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹³. Wzrasta przeciętne wynagrodzenie – średnia pensja w przedsiębiorstwach wyniosła w listopadzie 2014 r. 4004,80 PLN brutto, to jest o 2,7% więcej niż w listopadzie 2013 r.¹⁴.

Znaczący wpływ na stabilność systemu finansowego ma utrzymanie stabilności sektora bankowego. Stanowi on wiodące ogniwo systemu finansowego, w zasadniczy sposób oddziałuje na stan stabilności finansowej oraz określa dynamikę systemu finansowego¹⁵. Dzieje się tak ze względu na rolę, jaką odgrywają banki. Przyjmują one na przechowanie wolne środki pieniężne, zapewniając im bezpieczeństwo, finansują potrzeby konsumpcyjne i inwestycyjne, pośredniczą w rozliczeniach płatniczych. Banki umożliwiają transfer i zarządzanie ryzykiem finansowym. Sektor bankowy w Polsce jest stabilny, a powierzone środki są bezpieczne. Wyposażenie kapitałowe krajowego sektora bankowego jest na odpowiednim poziomie – w 2013 r. było to 139,3 mld PLN¹⁶. Kapitały własne umożliwiają prowadzenie działalności depozytowo-kredytowej odpowiednio do potrzeb zgłaszanych przez klientów banków,

¹⁰ <http://wiadomosci.onet.pl/kraj/szczurek-deficyt-budzetu-w-14-ponad-17-mld-zl-nizszy-od-zakladanego/sd8172>, dostęp 8.03.2015.

¹¹ *Opinia Rady Polityki Pieniężnej do projektu ustawy budżetowej na rok 2015*, Rada Polityki Pieniężnej, NBP, Warszawa 2014.

¹² *Rocznik statystyczny handlu zagranicznego 2014*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014, s. 93, 252.

¹³ *Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w III kw. 2014 r. oraz prognoz na IV kw. 2014 r.*, NBP, Warszawa 2014, nr 4.

¹⁴ http://wynagrodzenia.pl/dane_gus.php, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014, dostęp 20.03.2015.

¹⁵ *Stabilność systemu finansowego. Instytucje, instrumenty, uwarunkowania...*, op.cit., s. 7.

¹⁶ *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, op.cit., s. 25.

zapewniają odporność na ewentualne szoki z otoczenia. Aktywa sektora bankowego w latach 2010–2013 systematycznie rosły, z 1158,5 do 1405,2 mld PLN, a w stosunku do PKB z 76% do 123,0%¹⁷. Banki poprawiają swoją adekwatność kapitałową. Średni współczynnik wypłacalności wyniósł na koniec roku 2013 – 15,7%. W ostatnich latach widoczna jest tendencja wzrostu kapitałów własnych i zmniejszania dźwigni finansowej. Korzystna jest struktura funduszy własnych banków. W ich skład wchodzi głównie fundusze podstawowe, co umożliwia ewentualne absorbowanie strat. W latach 2011–2014 wzrost kapitałów banków odbywał się głównie w rezultacie przetransferowania na ten cel wypracowanych zysków, kosztem zmniejszenia dywidendy wypłacanej dla właścicieli.

Wskaźniki zyskowności osiągnięte przez banki w Polsce należą do najwyższych w UE, np. wskaźnik ROE ponad czterokrotnie przewyższa średnią dla UE. Wysoki zwrot na kapitale nie jest osiągnięty za pomocą stosowania wysokiej dźwigni finansowej, gdyż ten wskaźnik w krajowym sektorze bankowym w Polsce jest jednym z niższych w UE. Niska dźwignia finansowa stosowana przez krajowe banki pozwala uznać, że mimo porównywalnej z innymi krajami UE wysokości współczynnika wypłacalności Tier1 ich pozycja kapitałowa jest lepsza niż banków w większości państw UE. Także średnia relacja aktywów ważonych ryzykiem do aktywów ogółem jest w Polsce wysoka w porównaniu do innych państw, co oznacza, że wagi ryzyka stosowane przez krajowe banki są bardziej konserwatywne, a co za tym idzie polskie banki są bardziej bezpieczne niż banki w wielu innych państwach Unii.

Zysk netto wypracowany przez sektor bankowy jest w ostatnich latach wysoki i każdego roku przekraczał 15 mld PLN. Zysk ten był osiągnięty przy rosnącej skali działalności bankowej¹⁸. Zysk netto sektora bankowego w 2014 r. wyniósł 16,23 mld PLN i był najwyższy w historii, przy średnim współczynniku Tier1 na koniec 2014 r. na poziomie 14,05%¹⁹. Testy warunków skrajnych, w których udział wzięły polskie banki, pokazały, że są one odporne na występowanie szoków zewnętrznych, a potencjalny wpływ materializacji przyjętych negatywnych scenariuszy na wypłacalność jest nieistotny. Pozytywne wyniki testów warunków skrajnych osiągnęły także europejskie podmioty finansowe dominujące w bankach polskich. Dobrze oceniają stabilność i perspektywy wzrostu gospodarczego inwestorzy krajowi i zagraniczni. Ceny akcji większości polskich banków utrzymują się na poziomie znacznie przekraczającym ich wartość księgową²⁰.

¹⁷ *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2013 r., Raport roczny 2013*, NBP, Warszawa 2014, s. 48, 109.

¹⁸ *Ibidem*, s. 122.

¹⁹ *Sprawozdanie Komisji Nadzoru Finansowego za 2014 rok*, KNF, Warszawa 2014, s. 1.

²⁰ *Raport o stabilności systemu finansowego...*, op.cit., s. 75.

2. Działania państwa na rzecz stabilizowania systemu finansowego

Stabilność systemu ekonomicznego, w tym finansowego i bankowego, jest dobrem niezbędnym dla gospodarki jako całości, poszczególnych jej sektorów i wszystkich podmiotów, także osób fizycznych – jest dobrem publicznym²¹.

Działania na rzecz stabilności systemu finansowego są jednym z istotnych obszarów działalności Narodowego Banku Polskiego, są warunkiem realizacji celu konstytucyjnego postawionego przed NBP – utrzymywania stabilnego poziomu cen. Stabilność systemu finansowego jest problemem szczególnej uwagi banku centralnego również ze względu na powierzoną bankowi współodpowiedzialność za kształtowanie warunków niezbędnych dla właściwego rozwoju systemu bankowego. Bank centralny przygotowuje i publikuje regularnie analizy odnoszące się do poszczególnych sektorów rynku finansowego w Polsce, a uzyskane wyniki przedstawia w cyklicznych opracowaniach. Dla przykładu można wymienić *Raporty roczne*, *Rozwój systemu finansowego w Polsce*, *Raporty o stabilności systemu finansowego*, *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej*, biuletyny informacyjne i inne materiały specjalistyczne. Opracowania te zawierają informacje umożliwiające monitorowanie stabilności systemu finansowego i prowadzenie badań naukowych. NBP prowadzi również badania sytuacji na rynku kredytowym poprzez kwartalne ankiety kierowane do przewodniczących komitetów kredytowych.

Narodowy Bank Polski współpracuje z innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo finansowe w Polsce. Wyrazem tego jest udział banku centralnego w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. Członkami tego Komitetu są: Minister Finansów – jako Przewodniczący Komitetu, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego. Na posiedzenia komitetu są także zapraszani przedstawiciele innych instytucji jako eksperci z głosem doradczym. Celem działania Komitetu Stabilności Finansowej jest zapewnienie sprawnej i efektywnej współpracy w zakresie wspierania i utrzymania stabilności krajowego systemu finansowego poprzez wymianę informacji i opinii o sytuacji w systemie finansowym (w kraju i zagranicą) oraz koordynację działań w tym zakresie. Komitet historycznie zajmował się m.in. kontrolą instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwowemu, regulacjami prawnymi dotyczącymi restrukturyzacji sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz zasadami udzielania kredytów walutowych.

²¹ *System finansowy w Polsce...*, op.cit., s. 20.

NBP współpracuje także z Komisją Nadzoru Finansowego, szczególnie za pośrednictwem członkostwa Wiceprezesa NBP w KNF. Komisja Nadzoru Finansowego jest centralnym organem administracji państwowej, właściwym w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym²². Misją KNF jest dbanie o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego. Skład KNF stanowią Przewodniczący KNF, zastępcy oraz członkowie przedstawiciele: Ministra Finansów, Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Wiceprezes Narodowego Banku Polskiego i Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Do głównych zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy sprawowanie nadzoru i podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu tego rynku, udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym, podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych oraz stwarzanie możliwości polubownego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynków finansowych²³. KNF udziela/pozbawia zezwoleń i licencji na prowadzenie wyspecjalizowanej działalności na rynku finansowym. Korzysta z posiadanych uprawnień restrykcyjnych. Komisja zakazała w 2014 r. wykonywania praw głosu oraz nakazała sprzedaż akcji banku, co było konsekwencją niewykonania zobowiązań inwestorskich. Wnosi akty oskarżenia, skutkujące również wyrokami w sprawach zawiadomień KNF, ma prawo nałożenia kary pieniężnej na podmioty z rynku finansowego.

Przedstawiciel NBP bierze również udział w posiedzeniach Komitetu Ryzyka Systemowego. Przedmiotem pracy Komitetu są zagadnienia równowagi makroekonomicznej, czynniki stabilności systemu finansowego, sytuacja na rynku nieruchomości, a także prowadzenie prac nad projektem ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

Obok działalności krajowej NBP jest zaangażowany w międzynarodową współpracę na rzecz stabilności finansowej. Przedstawiciele NBP uczestniczą w pracach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS; European Systemic Risk Board – ESRB), w szczególności przy przygotowaniu raportu dotyczącego stosowania narzędzi nadzorczych do celów makroostrożnościowych, które mogą być wykorzystywane przez władze krajowe na podstawie przepisów CRD IV/CRR oraz w pracach Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. ERRS jest odpowiedzialna za sprawowanie nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym w Unii w celu przeciwdziałania różnym rodzajom ryzyka systemowego dla stabilności finansowej w Unii, które pojawiają się w związku z wydarzeniami w obrębie systemu finansowego. Uczestniczy też w ograniczaniu ryzyka, z uwzględnieniem zmian natury makroekonomicznej, tak aby zapobiegać okresom rozpowszechnionego występowania trudności finansowych. ERRS przyczynia się

²² Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, Dz. U. 2006, nr 157, poz. 1119.

²³ *Bankowość*, red. M. Zaleska, C.H. Beck, Warszawa 2013, s. 60.

do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego i zapewnia trwały wkład sektora finansowego we wzrost gospodarczy²⁴.

3. Incydenty naruszające stabilność systemu finansowego

Według oceny NBP, odporność krajowego systemu finansowego na materializację zidentyfikowanych rodzajów ryzyka, również tych o niewielkim prawdopodobieństwie urzeczywistnienia, jest wysoka. Polski system finansowy – jak to wynika z *Raportu o stabilności systemu finansowego 2014* – jest stabilny, a charakter i natężenie zagrożeń dla ciągłości świadczenia przez niego usług finansowych nie zmieniły się istotnie w ciągu ostatniego półrocza²⁵.

Także według Komisji Nadzoru Finansowego, której misja polega na dbaniu o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego, sektor finansowy w Polsce jest jednym z najbezpieczniejszych i najbardziej perspektywicznych w Europie²⁶.

Przytoczone opinie Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego, są niezwykle ważne, gdyż są to opinie centralnych, wyspecjalizowanych urzędów, dysponujących pełnymi możliwościami weryfikacji działalności instytucji sektora finansowego, w tym szczególnie banków. Opinie te są uzasadnione wynikami prowadzonych badań i publikowanych analiz.

Jednak w ostatnich latach miały w Polsce miejsce wydarzenia, które należy potraktować bardzo uważnie. Chodzi w szczególności o trzy incydenty na rynku finansowym, które wywołały szeroki rezonans publiczny i zaktywizowały działalność instytucji odpowiedzialną za stabilność finansową. Są to następujące wydarzenia:

- działalność i upadek firmy inwestycyjnej Amber Gold,
- zawirowanie na rynku walutowych kredytów hipotecznych udzielanych we frankach szwajcarskich,
- restrukturyzacja spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK).

Z punktu widzenia znaczenia finansowego tych incydentów dla krajowego rynku finansowego zjawisko ma charakter marginalny.

Firma Amber Gold przyjmowała środki finansowe od osób fizycznych, mające wszelkie cechy depozytów i zamierzała inwestować je w złoto, zapewniając o wysokiej opłacalności takiej inwestycji. Jak się okazało, przyjęte środki w niewielkiej części

²⁴ <https://www.esrb.europa.eu/about/tasks/html/index.pl.html>, dostęp 20.03.2015.

²⁵ http://NBP_Polski_system_finansowy_jest_stabilny_ruchy.html#ixzz3WEWhTX2e, dostęp 3.02.2015.

²⁶ *Sprawozdanie Komisji Nadzoru Finansowego za 2014...*, op.cit., s. 3.

były inwestowane w złoto. Z opinii przygotowanej przez Ernst&Young Audyt Polska wynika, że spółka Amber Gold, która pozyskała w formie lokat 850 mln PLN, zaledwie 10 mln PLN zainwestowała w złoto. Na działalność związaną z usługami lotniczymi przeznaczono prawie 300 mln PLN, ponad 214 mln PLN wydano na bieżącą działalność spółki, w tym m.in. na zakup nieruchomości i wysokie pensje właścicieli²⁷. Jeżeli aktywa krajowych banków komercyjnych (z oddziałami zagranicznymi) osiągnęły w Polsce w 2014 r. wartość 1 394 577 mln PLN, to wartość lokat złożonych w Amber Gold stanowiła zaledwie 0,06% aktywów sektora banków²⁸.

Istotne natomiast jest zaangażowanie banków w walutowe kredytowanie potrzeb mieszkaniowych zainteresowanych klientów. Na koniec 2014 r. w portfelach banków znajdowało się 542,5 tys. kredytów w CHF o wartości 132,6 mld PLN (stanowiło to 29,2% ogólnej liczby kredytów mieszkaniowych). Kredyty te są spłacane w zasadzie regularnie. Należy w tym miejscu zauważyć, że na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat radykalnie zmieniły się postawy wobec pożyczania i zadłużania. Niechęć i odrzucenie zastąpiły sympatia i akceptacja. Wyrazem pozytywnych postaw wobec zadłużania się jest przekonanie, że pożyczanie jest dobre, pozwala cieszyć się życiem, że nie warto rezygnować z posiadania dóbr, gdy nie ma się dostatecznych środków na ich zakup, można mieć coś teraz, a płacić później²⁹. „Sektor bankowy wydaje się być odporny – mówił w marcu 2015 r. A. Jakubiak, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego – nawet na silne i skumulowane w jednym momencie pogorszenie spłacalności kredytów CHF, choć realizacja skrajnie negatywnych scenariuszy przełożyłaby się na znaczące zmniejszenie zysku sektora bankowego lub wystąpienie straty”³⁰. Zatem także w wypadku scenariusza negatywnego rozwoju spłacalności kredytów przez „frankowiczów” nie jest to istotny problem finansowy dla stabilności sektora bankowego.

Niewielki też jest udział finansowy i ekonomiczne znaczenie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w polskim systemie finansowym. Aktywa SKOK stanowią zaledwie 1% aktywów sektora bankowego. Kredyty oraz depozyty sektora niefinansowego w SKOK-ach stanowiły odpowiednio 1,0% kredytów oraz 1,6% depozytów podmiotów w sektorze bankowym. NBP wskazuje jednak, że restrukturyzacja sektora SKOK ma pośrednio szersze konsekwencje – angażuje ona środki Bankowego

²⁷ <http://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/arttykul/nowy-pozew-zbiorowy-za-amber-gold-klienci,149,0,1747093.html>, dostęp 30.03.2015.

²⁸ <http://www.tvn24.pl/pomorze,42/tajna-dokumentacja-amber-gold-w-gdansk-prokuratura-w-lodzi-bada-sprawe,496587.html>, dostęp 26.02.2015.

²⁹ M. Goszczyńska, M. Górnik-Durose, *Psychologiczne uwarunkowania zachowań ekonomicznych*, Difin, Warszawa 2010, s. 278.

³⁰ A. Jakubiak, *Wystąpienie na Forum Bankowym 2015*, Komisja Nadzoru Finansowego, Związek Banków Polskich, Warszawa 11.03.2015.

Funduszu Gwarancyjnego, przez co zmniejsza się zasób środków dostępnych w razie ewentualnych problemów w ważniejszych systemowo wypadkach³¹.

Incydenty związane z wymienionymi instytucjami i zdarzeniami miały jednak istotne znaczenie z punktu widzenia publicznego zainteresowania i reakcji społecznych. Ukazało się na ten temat wiele tekstów i różnych relacji w mediach. Czytając te teksty, nie sposób jest jednak uznać je za wyjaśniające istotę zjawiska, co widać dla przykładu w dyskusji na temat kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich. Można zaobserwować tworzenie porozumień wybranych społeczności, których przesłanką jest instytucjonalny nacisk na państwo lub instytucje (banki) w celu przeforsowania grupowych racji. „Szokujący wystrzał franka uderzył w ponad dwa miliony Polaków. Na dramat frankowców nie reaguje nikt: ministerstwa, banki ani rzecznicy praw klienta” – pisze „Wprost”³². „Ponad milion »nabitych we franka« kredytobiorców oczekuje dzisiaj od rządu wpłynięcia na banki, by po prostu przestrzegały obowiązującego w Polsce prawa” uważa „wSieci”³³. „Gdyby ktoś im powiedział, że dadzą się okpić bankowi, poważnej instytucji nadzorowanej przez państwo. To się nie mieści w głowie” – informuje „Tygodnik Powszechny”³⁴. „Przekręt stulecia. Nikt nie chce ścigać banksterów kradnących nasze pieniądze” – alarmuje „Uważam Rze”³⁵. „Niedopilnowanie przez państwo sprawy ryzykownych kredytów spada częściowo na jego barki. Nie jest to wyłącznie problem klientów banków” – pisze „Rzeczpospolita”³⁶. Takie zachowania opinii publicznej są znane w literaturze, A. Schotter pisał o instytucji społecznej, którą cechuje regularność w społecznych zachowaniach, akceptowana przez wszystkich członków danego społeczeństwa³⁷. Chodzi więc o tworzenie presji, by ratować *status quo*, a nawet udzielać wsparcia finansowego tym, których decyzje przyczyniły się do zaistniałej sytuacji³⁸. Generalnie przekaz jest następujący: państwo jest winne lub współwinne trudnościom, z jakimi spotkali się klienci opisywanych instytucji.

Analizując wydarzenia, które były związane z wymienionymi incydentami można uznać, że brak jest koordynacji pracy poszczególnych instytucji państwowych odpowiedzialnych za stabilność systemu finansowego. Profesjonalnie co do

³¹ Raport o stabilności systemu finansowego..., op.cit., s. 81–82.

³² Sz. Krawiec, *Utopieni we frankach*, „Wprost”, Warszawa, 25.01.2015, s. 12.

³³ W. Surmacz, *Banki i frankowy Armagedon*, „wSieci”, Warszawa 2–8.02.2015, s. 90.

³⁴ B. Chomątowska, *Nabierani przez bank*, „Tygodnik Powszechny”, Warszawa 22.02.2015, s. 10.

³⁵ J. Piński, *Przekręt stulecia, Nikt nie chce ścigać banksterów kradnących nasze pieniądze*, „Uważam Rze” 2015, nr 2(160), s. 6.

³⁶ B. Marczuk, *Państwu powinno zależeć na frankowiczach*, „Rzeczpospolita”, 29.01.2015, s. A10.

³⁷ A. Schotter, *The Economic Theory of Social Institutions*, Cambridge University Press, Cambridge 2008, s. 11.

³⁸ J. Godłów-Legędź, *Współczesna ekonomia*, „Academia Oeconomica”, C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 170.

zasady postępowała Komisja Nadzoru Finansowego. Prace analityczne i inspekcje KNF skutkowały w określonych wypadkach zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na wykonywaniu czynności bankowych, w szczególności przyjmowaniu wkładów pieniężnych w celu obciążania ich ryzykiem, bez zezwolenia KNF. Jednak wyspecjalizowane instytucje, np. prokuratura, bardzo często umarzały postępowanie, nie znajdując uzasadnienia dla postawienia oskarżeń. W miarę rozwoju sytuacji prokuratura zmieniała swoje stanowisko, przyznając się do nieprawidłowości. Doniesienia Komisji Nadzoru Finansowego i policji w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstw w Amber Gold były w sposób nieuzasadniony umarzane przez Prokuraturę Rejonową, co skutkowało – jak przyznał Prokurator Generalny RP – dymisją odpowiedzialnych prokuratorów.

Państwowe wyspecjalizowane instytucje powinny systematycznie i wnikliwie monitorować zmiany w gospodarce, w celu niezwłocznego podejmowania decyzji, które pozwolą na eliminowanie pojawiających się zagrożeń dla stabilności. Dla przykładu, w 2008 r. posiedzenia Komitetu Stabilności Finansowej odbywały się raz w tygodniu, co wynikało z racji rosnącego zagrożenia. Jednak już w 2014 r. KSF zbierał się sporadycznie, w sytuacji nasilających się problemów w celu bieżącego ich rozwiązywania. Komitet ten nie był aktywny, w czasie kiedy instytucje funkcjonujące na rynku finansowym podejmowały działania niezgodne z prawem lub na granicy prawa. Tymczasem w preambule Konstytucji RP jest zapis stanowiący o potrzebie takiego działania instytucji publicznych, które zapewni rzetelność i sprawność³⁹. Zapis ten odnosi się także do rzetelności i sprawności w celu zapewnienia stabilności systemu finansowego. Skutkiem zaniechań przez państwo odpowiednich działań w okresie gwałtownego wzrostu wartości franka szwajcarskiego (styczeń 2015 r.) były powszechne zarzuty, że państwo broni banki, a nie klientów.

Istotną przyczyną, dla której państwowe instytucje odpowiedzialne za stabilność systemu finansowego nie funkcjonują odpowiednio sprawnie, jest brak odpowiednich przepisów prawnych regulujących zasady funkcjonowania instytucji parabankowych. Szczególnie odnosi się to do instytucji realizujących czynności związane z zarządzaniem powierzonymi środkami dla celów inwestycyjnych lub gromadzenia oszczędności. Przy czym chodzi nie tyle o brak ogólnych przepisów, ile o brak przepisów wykonawczych. Przykładem tego był brak przepisów regulujących rachunkowość w SKOK-ach przed 2014 r., co umożliwiło prowadzenie działalności obciążonej bardzo dużym ryzykiem. Dopiero w 2014 r. zostało przyjęte rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK-ów), które ma umożliwić m.in. wypełnianie obowiązku posiadania

³⁹ Preambuła do Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. 1997, poz. 78, nr 483.

i utrzymania na odpowiednim poziomie funduszy własnych oraz współczynnika wypłacalności⁴⁰. Potrzeba zapewnienia stabilności tego tak istotnego segmentu polskiego sektora finansowego, bezpieczeństwo lokowanych w nim środków oraz nadzór ostrożnościowy sprawowany przez KNF spowodowały przyjęcie w 2014 r. rozwiązań podobnych do tych, jakie dotyczą banków spółdzielczych. W porównaniu do rozporządzenia Ministra Finansów z 2013 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nowe rozporządzenie uzupełniono o kolejne definicje, których wprowadzenie wynika z konieczności uregulowania nowego obszaru dotyczącego m.in. ujmowania, wyceny aktywów finansowych i zobowiązań. Przyjęcie rozwiązań sprawdzonych w odniesieniu do sektora bankowego, w szczególności banków spółdzielczych, powinno zapewnić niezbędny poziom bezpieczeństwa przy zachowaniu zasady proporcjonalności⁴¹.

Niektóre z wymienionych incydentów są kojarzone z partiami i interesami politycznymi. Już na etapie ich tworzenia SKOK-i były postrzegane jako projekty ekonomiczno-społeczne o dużej zawartości elementów politycznych. Widoczne było ponadprzeciętne zaangażowanie polityków w ich tworzenie, funkcjonowanie czy też nadzorowanie. Eksponowano ich narodowy charakter, cele realizowane przez i dla lokalnej społeczności, celowość konkurencyjności z sektorem bankowym zdominowanym przez kapitał zagraniczny, potrzebę niezależności od ingerencji publicznych instytucji kontrolnych. Wskutek różnych zaniedbań, niektóre kasy są obecnie restrukturyzowane, objęto je gwarancjami BFG. Są również przypadki postawienia kas w stan upadłości, co skutkuje wypłatą znaczących kwot dla deponentów – 3,2 mld PLN otrzymali klienci SKOK Wołomin i SKOK Wspólnota. Temat SKOK-ów jest także bardzo intensywnie eksploatowany w kampanii wyborczej i służy do walki politycznej pomiędzy kandydatami na urząd prezydenta RP. O tym, że temat jest ważny świadczy fakt, że w ponad 2200 przypadków prokuratura podjęła czynności śledcze w stosunku do różnych kas⁴². Można uznać, obserwując restrukturyzację SKOK, że nadmierne zaangażowanie polityków w tworzenie i kontrolowanie instytucji wykonujących czynności bankowe jest niekorzystne dla państwa oraz klientów tych instytucji.

Opisywane incydenty dostarczają argumentów dla uzasadnienia tezy, że w sytuacji kiedy instytucje pracują niewłaściwie, a klienci są narażeni na straty finansowe,

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25.06.2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Dz. U. 2014, poz. 880.

⁴¹ <http://ksiegowosc.infor.pl/rachunkowosc/zasady-ogolne/697183>, Zmiany-w-rachunkowosci-SKOKow-w-2015-r.html, dostęp 29.03.2015. O zasadzie proporcjonalności szeroko pisze S. Kasiewicz, L. Kurkliński, W. Szpringer, *Zasada proporcjonalności*, WIB, Warszawa 2014.

⁴² <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/finanse/prokuratura-zaczyna-czyscic-skok-i/bepqbn>, dostęp 19.03.2015.

ma miejsce uruchamianie mechanizmu „prywatyzacji zysków i uspołeczniania strat”. Dla przykładu, koszty naprawy SKOK bezpośrednio realizuje Bankowy Fundusz Gwarancyjny, a pośrednio ponoszą je klienci banków oraz podatnicy. W wyniku ogłoszenia upadłości SKOK, BFG musiał wypłacić ponad 3,2 mld PLN, ponieważ środki gwarancyjne SKOK zaspokoiliłyby roszczenia deponentów na poziomie zaledwie około 1%.

Wymienione incydenty wywołały integrację społeczną interesariuszy wymienionych instytucji. Na początku 2015 r. 164 poszkodowanych w aferze Amber Gold złożyło kolejny już pozew zbiorowy przeciwko prokuraturze. Poszkodowani pozwali Skarb Państwa, a jako odpowiedzialnych za swoje straty wskazali Prokuraturę Rejonową, Prokuraturę Okręgową oraz Prokuraturę Generalną. Kancelaria prawna argumentuje pozew, że to zaniechania państwowych instytucji w sprawie nadzoru nad Amber Gold spowodowały straty finansowe klientów. Zarzucono prokuraturze, że nie postawiła żadnych zarzutów członkom zarządu Amber Gold. Gdyby zarzuty pojawiły się natychmiast, gdy tylko Komisja Nadzoru Finansowego zawiadomiła o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w tej spółce w 2010 r., klienci nie straciliby żadnych pieniędzy. Także kredytobiorcy zaciągający kredyty hipoteczne we frankach szwajcarskich wielokrotnie podejmowali społecznie zintegrowane inicjatywy, polegające na grupowych protestach i staraniach zmierzających do obarczenia banków lub państwa „kosztami”, które wygenerowały niekorzystne dla nich zmiany kursu walutowego frank szwajcarski/złoty. Z inicjatywy Związku Banków Polskich powstała koncepcja przewalutowania kredytów, przy założeniu że kosztami tej operacji podzielą się banki, klienci i państwo. Jednak NBP nie zamierza przejmować od banków ryzyka walutowego związanego z kredytami frankowymi⁴³.

Wnioski i rekomendacje

1. Potrzebne są badania nad teorią rodzajów ryzyka pojawiającego się w systemie finansowym, ponieważ brakuje prac traktujących o zagrożeniach „hybrydowych”, występujących w ramach stabilnego systemu finansowego w Polsce.
2. Wspecjalizowane instytucje państwowe powinny koordynować czynności kontrolno-nadzorcze nad działalnością instytucji podejrzewanych o naruszanie zasad bezpiecznego funkcjonowania.

⁴³ <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/finanse/nbp-nie-przejmie-od-bankow-ryzyka-walutowego-zw-z-kredytami-w-chf/2xwn17>, dostęp 2.04.2015.

3. Komisja Nadzoru Finansowego powinna być wyposażona w prawo wykonywania roli instytucji koordynującej działania kompetentnych instytucji państwowych.
4. Podmioty funkcjonujące na rynku finansowym powinny być kontrolowane przez wyspecjalizowane instytucje.
5. Odmowa instytucji finansowej poddania się kontroli powinna skutkować zawieszeniem zobowiązań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
6. Należy zobowiązać instytucje pracujące na rynku finansowym do zamieszczania na własnej stronie internetowej informacji o postępowaniach karnych prowadzonych z urzędu lub w wyniku zawiadomienia złożonego przez upoważniony podmiot w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa przeciwko interesom uczestników rynku, pozostających w związku z działalnością podmiotów wykonujących działalność na tym rynku.
7. Należy powołać państwową instytucję – Radę ds. Ryzyka Systemowego – w celu prowadzenia krajowego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym⁴⁴.

Bibliografia

- Alińska A., Pietrzak B., *Stabilność systemu finansowego. Instytucje, instrumenty, uwarunkowania*, CeDeWu, Warszawa 2012.
- Chomątowska B., *Nabierani przez bank*, „Tygodnik Powszechny”, 22.02.2015.
- Crockett A., Jackson H., *Why is financial stability a goal of public policy*, New York 1997.
- Godłów-Legędź J., *Współczesna ekonomia*, „Akademia Oeconomica”, C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Goszczyńska M., Górnik-Durose M., *Psychologiczne uwarunkowania zachowań ekonomicznych*, Difin, Warszawa 2010.
- <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/finanse/nbp-nie-przejmie-od-bankow-ryzyka-walutowego-zw-z-kredytami-w-chf/2xwn17>, dostęp 2.04.2015.
- <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/finanse/prokuratura-zaczyna-czyszcic-skok-i/bepqbn>, dostęp 19.03.2015.
- <http://ksiegowosc.infor.pl/rachunkowosc/zasady-ogolne/697183>, Zmiany-w-rachunkowosci-SKOKow-w-2015-r.html, dostęp 29.03.2015.
- <http://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/arttykul/nowy-pozew-zbiorowy-za-amber-gold-klienci,149,0,1747093.html>, dostęp 30.03.2015.

⁴⁴ Prace nad powołaniem RdsRS trwają od 2012 r., NBP w 2014 r. ponaglał w celu ich zakończenia.

- <http://www.tvn24.pl/pomorze,42/tajna-dokumentacja-amber-gold-w-gdansk-prokuratura-w-lodzi-bada-sprawe,496587.html>, dostęp 26.02.2015.
- http://NBP__Polski_system_finansowy_jest_stabilny__ruchy.html#ixzz3WEWhTX2e, dostęp 03.02.2015.
- http://wynagrodzenia.pl/dane_gus.php, dostęp 20.03.2015.
- <http://wiadomosci.onet.pl/kraj/szczurek-deficyt-budzetu-w-14-ponad-17-mld-zl-nizszy-od-zakladanego/sd8l72>, dostęp 8.03.2015.
- <https://www.esrb.europa.eu/about/tasks/html/index.pl.html>, dostęp 20.03.2015.
- Jakubiak A., *Wystąpienie na Forum Bankowym 2015*, Komisja Nadzoru Finansowego, Związek Banków Polskich, Warszawa 11.03.2015.
- Kasiewicz S., Kurkliński L., Szpringer W., *Zasada proporcjonalności*, WIB, Warszawa 2014.
- Koźliński T., *Zwyczaje płatnicze Polaków*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013.
- Krawiec Sz., *Utopieni we frankach*, „Wprost”, 25.01.2015.
- Marczuk B., *Państwu powinno zależeć na frankowiczach*, „Rzeczpospolita”, Warszawa, 29.01.2015.
- System finansowy w Polsce*, red. Pietrzak B., Polański Z., Woźniak B., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- System finansowy w Polsce*, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, t. 1, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Piński J., *Przekręt stulecia, Nikt nie chce ścigać banksterów kradnących nasze pieniądze*, „Uważam Rze” 2015, nr 2(160).
- Preambuła do Konstytucji RP, z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. 1997, poz. 78, nr 483.
- Rose P.S., Marquis M.H., *Financial Institutions and Markets*, 11 ed., McGraw-Hill/Irwin, New York 2011.
- Schotter A., *The Economic Theory of Social Institutions*, Cambridge University Press, Cambridge 2008.
- Solarz J.K., *Międzynarodowy system finansowy*, „Biblioteka Menedżera i Bankowca”, Warszawa 2001.
- Stabilność systemu finansowego. Instytucje, instrumenty, uwarunkowania*, red. A. Alińska, B. Pietrzak, CeDeWu, Warszawa 2012.
- Surmacz W., *Banki i frankowy Armagedon*, „wSieci”, 2–8.02.2015.
- Bankowość*, red. M. Zaleska, C.H. Beck, Warszawa 2013.
- Żukowska H., *Stabilność i czynniki destabilizujące system bankowy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007.
- Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w III kw. 2014 r. oraz prognoz na IV kw. 2014 r.*, NBP, Warszawa 2014, nr 4.

- Opinia Rady Polityki Pieniężnej do projektu ustawy budżetowej na rok 2015*, Rada Polityki Pieniężnej, NBP, Warszawa 2014.
- Raport o stabilności systemu finansowego*, NBP, Warszawa 2015.
- Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa 2014.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25.06.2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych*, Dz. U. 2014, poz. 880.
- Rocznik statystyczny handlu zagranicznego 2014*, GUS, Warszawa 2014.
- Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2013 r.*, *Raport roczny 2013*, NBP, Warszawa 2014.
- Sprawozdanie Komisji Nadzoru Finansowego za 2014 rok*, KNF, Warszawa 2015.
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 o nadzorze nad rynkiem finansowym, Dz. U. 2006, nr 157, poz. 1119.

Contemporary Threats to Stability of the Financial System in Poland

The stability of financial system is a major component of the economic security of a state. An active role of state has a significant impact on ensuring the stability of financial system. The most important component of ensuring stability of a financial system is to maintain stability of the banking sector. Stability of financial system is necessary for both the economy as a whole, individual sectors and all stakeholders, including individuals as it is a public good. Although the Polish financial system is now stable, three recent incidents need detailed examination: operations and the collapse of investment firm Amber Gold, instability on the mortgage loans (denominated in Swiss Franc) market and the restructuring of the cooperative credit unions. From the financial point of view, the importance of these phenomena is marginal but from the public interest point of view it is vital. Therefore, there is a need to study "hybrid" dangers present in the framework of the financial system in Poland and to establish the Council on Systemic Risks as well as to introduce new regulations to ensure safety of deposits. It is also necessary to educate public about functioning of the financial market.

Keywords: financial and banking system, financial stability, loans in Swiss francs, cooperative credit unions, Council on Systemic Risks

Les menaces contemporaines à la stabilité du système financier en Pologne

La stabilité du système financier est une composante majeure de la sécurité économique de l'État. Un rôle actif de l'État a un impact significatif sur la garantie de la stabilité du système financier. Le composant le plus important d'assurer la stabilité du système financier est de maintenir la stabilité du secteur bancaire. La stabilité du système financier est nécessaire à la fois pour l'économie dans son ensemble, les différents secteurs et toutes les parties prenantes, y compris les individus. Bien que le système financier polonais soit maintenant stable, trois incidents récents devraient être analysés: les opérations et l'effondrement de l'entreprise d'investissement Amber Gold, l'instabilité sur le marché des prêts hypothécaires (en francs suisses) et la restructuration des coopératives de crédit. Du point de vue financier, l'importance de ces phénomènes est marginale, mais du point de vue de l'intérêt public, elle est essentielle. Par conséquent, il est nécessaire d'étudier les dangers «hybrides» présents dans le cadre du système financier en Pologne et de créer le Conseil sur les risques systémiques ainsi que d'introduire de nouveaux règlements pour assurer la sécurité des dépôts. Il est également nécessaire d'éduquer le public sur le fonctionnement du marché financier.

Mots-clés: le système financier et bancaire, la stabilité financière, les prêts en francs suisses, les coopératives de crédit, le Conseil sur les risques systémiques

Современные угрозы для стабильности финансовой системы в Польше

Стабильность финансовой системы является основным компонентом экономической безопасности государства. На обеспечение стабильности финансовой системы значительно влияет активная роль государства. Наиболее важным компонентом обеспечения стабильности финансовой системы является поддержание стабильности банковского сектора. Стабильность финансовой системы необходима для экономики в целом, ее отдельных отраслей и всех заинтересованных сторон, в том числе физических лиц – это общественное благо. Хотя финансовая система в Польше является стабильной, три недавние инциденты нуждаются в детальном обследовании: операции и крах инвестиционной компании Amber Gold, нестабильность на рынке ипотечных кредитов (в швейцарских франках)

и реструктуризация кредитных кооперативов. С финансовой точки зрения, они не имеют существенного значения, но с точки зрения общественного интереса – они жизненно важны. Таким образом, необходимым является исследование "гибридных" опасностей, присутствующих в рамках финансовой системы в Польше, создание Совета по системным рискам, введение новых правил обеспечения сохранности вкладов, а также просвещение общественности относительно функционирования финансового рынка.

Ключевые слова: финансовая и банковская система, финансовая стабильность, кредиты в швейцарских франках, кредитные кооперативы, Совет по системным рискам